NIJMEGEN EN LONDEN · FAMILIEONDERZOEK

De kleinzoon in Londen

Op 8 mei 1793 gaf **Christoffel van den Bergh** in Londen volmacht aan de Rotterdamse notaris Hermanus Adrianus Schadee. Christoffel was de zoon van Eduard Christiaan van den Bergh en Johanna Jacoba van Soesdijk van Cloon. Zijn Nijmeegse grootmoeder Anna Martina van Benthem had hem tien jaar eerder in haar testament genoemd als verblijvend in Engeland. Het latere afschrift geeft zijn woonplaats en laat zien hoe hij vanuit Londen meedeed aan de afwikkeling van de boedel.

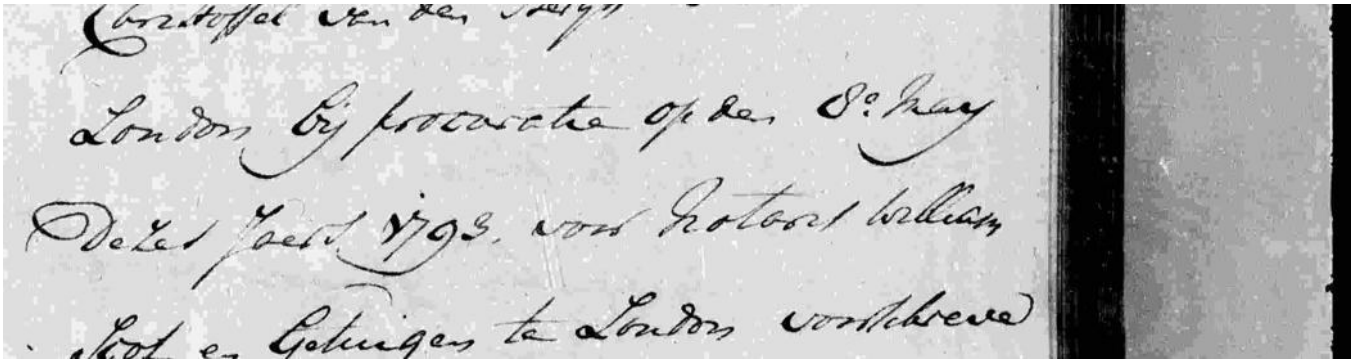

De naam van Christoffel, “woonende te Londen”, en de volmacht van 8 mei 1793. Regionaal Archief Nijmegen (RAN), Stadsgerichten Nijmegen, toegang 3, inv.nr. 2230, fol. 53r. Klik op de uitsnede voor het hele registerblad.

Drie plaatsen, drie rechtshandelingen

Datum en plaats	Wat de bron vastlegt
8 mei · Londen	Christoffel machtigt Schadee voor notaris William Scot en getuigen. De datum, de notaris en de bevoegdheid om iemand in zijn plaats te stellen staan in het Nijmeegse afschrift van de Rotterdamse akte. De Londense minuut zelf is nog te vinden.
21 november · Rotterdam	Schadee verschijnt voor de schepenen en stelt Pieter van Fowinckel in zijn plaats. Deze klerk mag de boedel helpen verdelen, verkochte goederen overdragen, koopsommen ontvangen en voor ontvangst tekenen.
28 november · Nijmegen	Van Fowinckel verschijnt daadwerkelijk voor de Nijmeegse schepenen namens Christoffel. De eerste overdracht verwijst naar Schadee en diens Rotterdamse volmacht van 21 november.

Volmacht en woonplaats · fol. 53r Bevoegdheden en datering · fol. 53v–54r

Testament van grootmoeder · Engeland, 1783 Optreden in Nijmegen · fol. 60v

BEWEZEN op grond van de samenhangende registerteksten zijn de woonplaats Londen in 1793 en de vertegenwoordiging bij de verkoop. Het testament van 1783 noemt alleen het land. Wanneer Christoffel zich in Londen vestigde, blijft open.

SCHEPENPROTOCOL · 28 NOVEMBER 1793

Acht overdrachten op één dag

De eerste inschrijving noemt de verschijnende partijen. De volgende zeven verwijzen naar dezelfde verkopers. Elke overdracht heeft een eigen omschrijving, tegenprestatie en slot. De laatste gaat over het recht om een jaarlijkse grondrente te innen. De daaropvolgende akte op folio 63v begint met andere verkopers.

Ligging en goed	Koper(s)	Gulden
Houtstraat. Huis en erf, achteruitgang naar de Rozemarijnstraat of Oude Varkensmarkt.	J.W. Pels en Janna Elisabeth Brouwer	7.700
Houtstraat. Tweede huis en erf met achteruitgang naar dezelfde markt.	Leendert Hoeben en Elisabeth de Swart	3.290
Bottelstraat. Bleek met woning, washuis en hof.	Hendrik Jansen en zijn vrouw	1.110
Hezelstraat. Huis en erf, bij de kopers in gebruik.	Koopman H. Maalsen en Aletta de Bruijn	2.752
Zeigelbaan. Huis en erf genaamd het Spijker, met hof tot aan de Rozemarijnstraat.	Arts H.J. van Schevichaven	1.305
Nieuwstraat. Huis en erf met hof, uitkomend aan de Grutberg.	Arnolda Daniels, weduwe van predikant Vos	1.960
Rozemarijnstraat of Oude Varkensmarkt. Twee huisjes samen.	Meester-timmerman Bernardus Tilleman	610
Bloemerstraat. Grondrente ten laste van een huis en erf.	Meester-metselaar Hendrik Hollenberg	41
Totaal van de acht koopsommen		**18.768**

De 41 gulden is de koopsom van het recht op een jaarlijkse rente van 1 gulden en 17½ stuiver. Het totaal van 18.768 gulden is berekend uit de koopsommen in het register. Uit deze akten volgen geen nettobedrag of uitbetalingen per erfgenaam.

Fol. 60v–61r · Houtstraat 61v–62r · Bottelstraat, Hezelstraat en Spijker

62v–63r · Nieuwstraat, huisjes en grondrente 63v · slot van de laatste overdracht

EIGENDOM EN VERWANTSCHAP · 1741–1793

Hetzelfde huis, 52 jaar later

In de zekerheidstelling van 1741 beschrijven Christoffel en Anna Martina aan de Hezelstraat twee huizen. Hun eigen woonhuis met hof en houtloods staat op folio 64 van het Nieuw Protocol. Het tweede huis, met hof erachter, staat op **folio 66**. Daar woont de schrijnwerker Groenendonck als huurder. De taxatie van dit tweede huis bedraagt **4.000 gulden**.

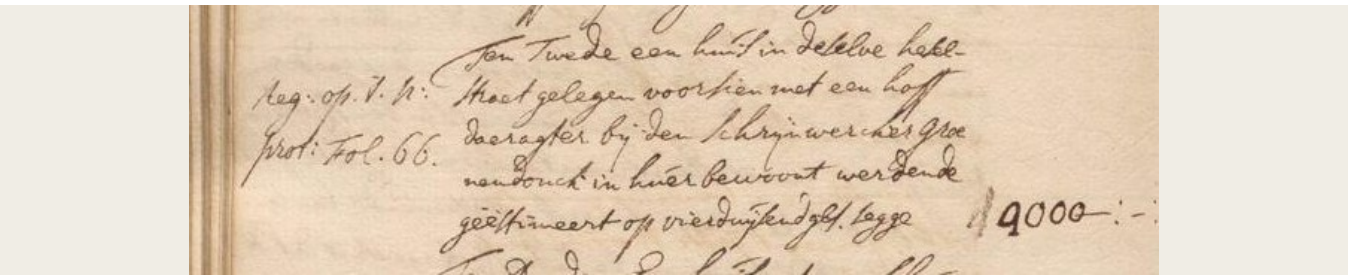

1741. In de linkermarge staat “prot: Fol: 66”. Ernaast staan de omschrijving, de schrijnwerker en de taxatie. RAN, Stadsgerichten Nijmegen, 3/1937, fol. 128v.

In 1793 verschijnt hetzelfde nummer bij het transport van het huis aan H. Maalsen en Aletta de Bruijn. De kopers bewonen het huis al en betalen **2.752 gulden**. Straatnaam én protocolfolio verbinden de overdracht met de zekerheidstelling van Christoffel en Anna Martina. De akte van 1741 geeft een taxatie, die van 1793 een koopprijs.

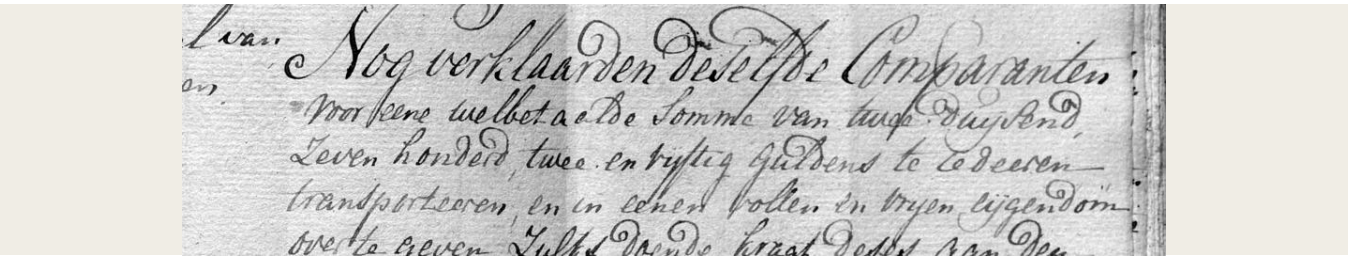

1793. De koopsom staat voluit geschreven. Op het hele blad staan ook de namen, de bewoning door het echtpaar en de verwijzing naar folio 66. RAN, 3/1989, fol. 62r.

Wie traden op voor de familie?

Isaac Godefried van den Bergh verscheen voor zichzelf en met volmacht van zijn moeder, Anthonia Theodora van Soesdijk van Cloon. Jan Frederik Helvetius van den Bergh en Eduard van Benthem van den Bergh traden zelf op. Pieter van Fowinckel vertegenwoordigde hun neef Christoffel in Londen. Het protocol noemt de drie eerstgenoemden in eigen naam en Christoffel gezamenlijk de erfgenamen van de oudere Christoffel en Anna Martina.

Het testament uit 1783 noemt ook kleindochter Anna Martina en kleinzoon Balthazar Cornelis Alexander. De overdracht van 1793 verklaart hun afwezigheid noch hun uiteindelijke aanspraken.

Erfgenamen en hoedanigheden · 1793 Volmacht van Anthonia Vier kinderen van Pieter · 1783

AMBTEN EN ARCHIEFVERWIJZINGEN

De rekeningen van de rentmeester

De inventaris van de Nijmeegse broederschappen schrijft **31 opeenvolgende jaarrekeningen** van de H. Kruis- en Ellendige Broederschappen toe aan rentmeester Christoffel van den Bergh. De reeks begint in 1731, tien jaar vóór de bekende zekerheidstelling voor het Nijmeegse belastingkantoor. Daarmee is zijn beheer voor twee verschillende instellingen afzonderlijk te volgen.

Rekenjaar	Rentmeester in de inventaris	RAN, toegang 469
1730	Laurens van Suchtelen	inv.nr. 1484
1731–1761	Christoffel van den Bergh	inv.nrs. 1485–1515
1762	Mr. J. Moorrees	inv.nr. 1516

Bewijsniveau voor deze reeks is de archiefinventaris, blz. 186–188. De ondertekening en eventuele aanstellingsverwijzing in de eerste rekening zijn nog te controleren. De doop van de oudere Christoffel op 22 december 1702 in Nijmegen als zoon van Isaac van den Bergh en Cornelia van Leeuwen staat al in het familiedossier.

Inventaris broederschappen · blz. 186–188 Doop van Christoffel · 1702

Wat het kwartier op 27 augustus 1740 besloot

Na het overlijden van ontvanger Abraham Verspijk gelastte het kwartier een inventarisatie. Klerk Willem Verkuijl kreeg opdracht de achterstanden in kaart te brengen en machtiging voor ontvangsten van het kantoor over het jaar dat eind juni 1741 afliep. Op 25 oktober gelastte het kwartier de vereffening van Verspijks boedel. Beide recessen gaan over de afwikkeling na zijn overlijden. De benoemingsdatum van Christoffel als ontvanger-generaal van het Nijmeegse kantoor blijft open. Zijn eigen zekerheidstelling van juni 1741 noemt zijn functie uitdrukkelijk.

Reces · opdracht van 27 augustus Looptijd machtiging Reces · 25 oktober Repertorium · blz. 389

De overeenkomst van 17 april 1793

De index vermeldt de overeenkomst als akte 714 bij notaris Johan Vermasen. Het oude boek 14 is nu gekoppeld aan **RAN, toegang 429, inv.nr. 5**, protocol 1790–1797, akten 600–843. De catalogus biedt voor dit stuk digitalisering op verzoek. Zolang de minuut en een eventuele boedelrekening ontbreken, blijven de gemaakte afspraken en de bedragen per erfgenaam NOG TE CONTROLEREN.

Akte 714 · indexvermelding Boek 14 · inventarisnummer 5

De Nijmeegse familie blijft een zelfstandige onderzoekstak. Het onderzochte materiaal geeft geen verwantschapsvermelding met Peter van den Bergh en Anna Wolters van De Roepaan.